

зазначено, що господарський суд припиняє провадження у справі про банкрутство, якщо ліквідація юридичної особи мала місце до порушення справи про її банкрутство. Як свідчить витяг з Єдиного державного реєстру, боржник знаходився в стані припинення, а згідно з повідомленням Управління державної реєстрації Львівської міської ради від 09.06.2010 р. №2-6600/03/01-1251 (а.с.34) державну реєстрацію припинення боржника було проведено лише 02.06.2010 р., тобто вже після порушення провадження у даній справі про банкрутство. Таким чином, державна реєстрація припинення боржника вже після порушення провадження у справі про його банкрутство була здійснена безпідставно, на порушення накладеної судом заборони та норм чинного законодавства.

Отже, у справі про банкрутство суд, встановивши факт незаконної ліквідації боржника, має ухвалити рішення про скасування державної реєстрації припинення юридичної особи – боржника відповідно до ст. 41 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» [4].

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – № 19–20. – № 21–22. – Ст. 144.
3. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 22.12.2011 р. Із змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 32–33. – Ст. 413.
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 31–32. – Ст. 263.

УДК 346.1:347.724 (043.2)

Вінніченко В. В., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гелич А. О., к.ю.н., доцент

СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ: ЗНАЧЕННЯ ТА ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ В ТОВАРИСТВАХ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Товариства з обмеженою відповідальністю у своєму розвитку пройшли тривалий еволюційний шлях. Це стосується й такої їх важливої характеристики, як статутний капітал. Майже протягом 2-х століть ця правова конструкція поступово ускладнювалася, і лише в середині ХІХ ст. статутний капітал набув тих рис, які характеризують його в сучасному розумінні.

З метою більш повного й правильного розуміння сутності та правової природи статутного капіталу, необхідно розкрити особливості його

ними цього об'єкту на законних підставах. Якби автор не мав охоронного документа, то він, швидше за все, не розкрив би даний винахід, ніхто б не зміг скористатися ним і предмет винаходу залишився б невідомим. Крім того, закріплене охоронним документом присвоєння особистих (немайнових), а також майнових прав сприяє використанню об'єкта інтелектуальної власності, і це, мабуть єдиний спосіб отримання вигоди автором у результаті використання об'єкта інтелектуальної власності самостійно з одержанням переваг над конкурентами чи шляхом дозволу третім особам використовувати об'єкт інтелектуальної власності за ліцензійні платежі [2].

Конституцією України закріплено право кожного володіти, користуватись і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності [1]. Захист прав інтелектуальної власності має здійснюватися саме державою. Держава сама зацікавлена у належній правовій охороні інтелектуального капіталу, оскільки останній є найважливішою передумовою забезпечення подальшого сталого соціально-економічного і культурного розвитку країни. У зв'язку з цим Україна взяла курс на побудову дієвого механізму гарантування та охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Аналіз праць вчених-правознавців, які намагалися здійснити розмежування категорій «охорона» і «захист» вбачає між цими категоріями істотні відмінності. Так, на думку Н.І. Матузова, охорона та захист суб'єктивного права та/або охоронюваного законом інтересу – не одне й те ж саме: охороняються вони постійно, а захищаються тільки тоді, коли порушуються. Захист є моментом охорони, однією з її форм, але ці поняття не збігаються [3, с. 130-131]. Категорії охорони і захисту прав та законних інтересів чітко відокремив О. С. Іоффе, який підкреслював, що цивільно-правова охорона прав та інтересів особи – категорія більш об'ємна, ніж одна тільки сфера боротьби з цивільними правопорушеннями. Д. М. Бахрах також протиставляє ці поняття, обираючи критерієм їх розподілу момент порушення прав: на його думку, до порушення прав діють заходи охорони, а після порушення – заходи захисту. При цьому під охороною він розуміє сукупність різних взаємопов'язаних між собою заходів, які здійснюються як державними, так і громадськими організаціями і спрямовані на попередження порушень, усунення причин, що їх викликали, і таким чином сприяють нормальному процесу реалізації громадянами їх прав і свобод. У свою чергу під захистом він вважає примусовий (відносно зобов'язаної особи) спосіб здійснення суб'єктивного права, який застосовується в установленому законом порядку компетентними органами або самою правомочною особою, з метою поновлення порушеного права [5, с. 47].

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

формування. Оскільки порядок формування статутного капіталу пов'язаний із державною реєстрацією суб'єктів господарювання, тому розглянемо такий процес через призму надання товариствам з обмеженою відповідальністю статусу юридичної особи. При створенні товариств з обмеженою відповідальністю та формуванні статутного капіталу необхідно керуватися такими нормативними актами: Цивільним і Господарським кодексом України та Законом України «Про господарські товариства».

У відповідності до пункту 3 статті 80 Господарського кодексу України товариством з обмеженою відповідальністю є господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном [1]. Із наведеного випливає, що досліджувана організаційно-правова форма господарювання має певні особливості стосовно відповідальності за результати фінансово-господарської діяльності. Адже учасники товариства, які повністю сплатили свої вклади, несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах своїх вкладів.

Відповідно до вимог статей 57 Господарського кодексу України, 87 Цивільного кодексу України та 4 Закону України «Про господарські товариства», приймаючи рішення про створення товариства з обмеженою відповідальністю, його засновники зобов'язані зареєструвати установчі документи. У статуті зазначається розмір, склад та порядок формування статутного капіталу, а також відомості про склад учасників, їх частки та порядок внесення активів у господарську діяльність. Відсутність в установчих документах вище наведеної інформації є підставою для відмови у державній реєстрації господарського товариства.

Характеризуючи сутність статутного капіталу товариств з обмеженою відповідальністю з правової позиції, звернемося до пункту 1 статті 144 Цивільного кодексу України, у відповідності до якої статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю визначено як мінімальний розмір майна товариства, що гарантує інтереси його кредиторів [4]. Зауважимо, що за радянських часів статутний капітал в основному мав обліково-звітне значення та розглядався як сукупність основних й оборотних засобів підприємства, які відображались в балансі на звітну дату у грошовому виразі. В умовах ринкової економіки статутний капітал таких господарських товариств виражає вартість внесених засновниками активів в обмін на: 1 – право приймати участь у господарській діяльності, 2 – право одержання частини майбутнього прибутку (у межах своєї частки). Інакше кажучи, зафіксований розмір статутного капіталу, що відображений у першому розділі пасиву балансу, є джерелом формування господарських засобів і відображає сукупність внесків засновників на момент утворення товариства.

Розмір статутного капіталу залежить від багатьох факторів, зокрема: форми власності, виду діяльності та запланованих обсягів виробництва.

Крім того, формуючи статутний капітал слід враховувати, з одного боку фінансові можливості засновників господарського товариства, а з іншого – потреби управління.

Розглядаючи питання необхідності формування статутного капіталу в товаристві з обмеженою відповідальністю також необхідно відзначити, що останні зміни, внесені Законом України № 3263-VI від 21 квітня 2011 р., повністю виключили із законодавства (зокрема зі ст. 52 Закону України) вимоги щодо мінімального розміру статутного капіталу товариства [3]. Відсутність законодавчого регулювання спричинила появу правового вакууму, а уповноважені державні органи здебільшого не дають чіткої однозначної відповіді на питання щодо необхідності формування статутного капіталу в товаристві з обмеженою відповідальністю. Окрім того скасування законодавчого обмеження мінімального розміру статутного капіталу практично повністю припинило наукову дискусію з цього питання, і воно майже не досліджувалося вітчизняними науковцями. Як наслідок виникають різні точки зору щодо визначення мінімального розміру статутного капіталу та й взагалі – необхідності його створення. Ці фактори можуть призвести до ускладнення процедури державної реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю, а також до виникнення корпоративних конфліктів [2, с. 216].

Саме тому для товариств з обмеженою відповідальністю необхідним є відновлення мінімального значення статутного капіталу в такому розмірі, який би справді виступав гарантом та захистом прав інтересів кредиторів. З цією метою, вважаємо за доцільне мінімальний розмір статутного капіталу прив'язати до видів економічної діяльності, здійснюваних суб'єктом господарювання. Така диференціація має забезпечити визначення мінімального розміру статутного капіталу, який би формував майнову базу товариств. Остання повинна виступати основою для проведення ефективної господарської діяльності, а також гарантувати виконання прийнятих товариством на себе зобов'язань й юридичну відповідальність за їх невиконання.

Література

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
2. Короташ Я. О. Визначення мінімального розміру статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю / Короташ Я. О. // Адміністративне право і процес. – № 3(9). – 2014. – С. 216-222.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення процедури започаткування підприємництва: Закон України від 21 квітня 2011 р. № 3263-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 43. – Ст. 446.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.